

VIKO – JAUNIMUI IR ŽEMĖS ŪKIUI

Būsimoji agroverslo specialistų pamaina – kokia ji?

Irma DUBOVIČIENĖ
ŪP korespondentė

Besitraukiančiame ir besikeičiančiame žemės ūkyje šiandien tai labai svarbus klausimas: kas mus pakeis? Ar pakankama aukštojo mokslo ir verslo partnerystė, kokių agroverslo specialistų tikisi ūkiai? Vilniaus kolegijos (VIKO) Agrotechnologijų fakultetas šia aktualia diskusija atidarė savo tradicinę respublikinę mokslinę praktinę konferenciją.

Nemano, kad kartelė turi būti žemesnė

Dabar paplitusi nuomonė, kad priėmimo kartelė į žemės ūkio programas turėtų būti žemesnė. VIKO Agrotechnologijų fakulteto dekanė dr. Nijolė Liepienė nelinkusi pritariti tokiam požiūriui. Jos teigimu, žemės ūkio sektoriui šiandien reikalingi pačios aukščiausios kvalifikacijos specialistai. Nuostata, kad į žemės ūkio krypties programas galima įstoti be vargo ir esą čia reikia mažiau žinių, siunčia prastą žinutę visuomenei, mokslieiviams. Požiūris keistinas. Be stipriausių mokslieivių nebus ir žemės ūkio pažangos. „Sektorius pasaulio kontekste turi būti vertinamas ir valdomas kaip prioritetas“, – teigė dr. N. Liepienė, atkreipdama dėmesį, kad dabar žemės ūkio modernėjimo ir struktūrinių pokyčių tempai vieni intensyviausių iš visų ekonomiką sudarančių sektorių. Jam skirta didžiausia ES fondų dalis per visą narystės ES laikotarpį. Todėl turi būti užtikrintas ir sektoriaus aprūpinimas kokybiškais žmogiškaisiais išteklių.

Ūkininkų kartų pusiausvyra

Diskusijoje dalyvavęs gausus pašnekovų ratas atspindėjo skirtingų kartų pusiausvyrą: sektoriaus senbuviai ir jaunosios kartos ūkininkai, įgiję kolegijos profesinio bakalauro diplomą ar jo dar siekiantys. O klausytojų ratas platus: kelių aukštųjų mokyklų dėstytojai, tarp jų – viešnia iš Ukrainos Nacionalinio universiteto „Kyjivo Mohylos akademija“ prof. Oksana Sydorenko ir šios kolegijos Agrotechnologijų fakulteto studentai. Būrelis jų šiai konferencijai ilgokai rengėsi ir jaudinosi, nes ruošėsi pristatyti savo pirmuosius pranešimus.

Žemės ūkio verslo senbuviais diskusijoje atstovavo Lietuvos ekologinių ūkių asociacijos (LEŪA) pirmininkas Saulius Daniulis, Lietuvos biodinaminės žemdirbystės ir perdirbimo asociacijos „Biodinamika LT“ prezidentė Rasa Čirienė bei „Agrokoncerno“ įmonių grupės administracijos ir personalo direktorė Rasa Šakauskienė.

Lygiai tiek pat diskusijos

Ekologinio Burnių ūkio vadovas, Vilniaus kolegijos Agrotechnologijų fakulteto absolventas Rokas Burnys.

dalyvių – turinčių dar neilgą, bet ne mažiau svarbią ūkininkavimo patirtį, jau pastebėti savo bendruomenių, spaudos. Kai kuriems agrotechnologijų studijos yra antrasis pasirinkimas, pakeitęs gyvenimo kryptį.

„Baigiau vokiečių kalbą, dabar mokausi to, ką praleidau mokykloje – biologijos“, – sakė Rasa Rasimaitė-Imhof, jos pačios žodžiais, kaime užaugusi su „nivomis“ ir „belarusais“, bet tik vėliau supratusi, ką nori veikti gyvenime. Ji studijuoja VIKO, įkūrė šeimos narių augalininkystės ūkius vienijančių kooperatyvą „Bendras ūkis“ (Prienu r.).

Vilnietė Ina Grecka anksčiau duoną valgė iš statybų, o su vyru nutarusi pradėti ūkininkauti suprato, kad trūksta žinių, tad jų pasisėmė kolegijoje. Ji neslėpė, kad pradėjusi studijuoti pirmąjį mėnesį jautėsi „labai žalia“. Šiandien į tą pradžią žvelgia šypsodamasi. Vilniaus rajone įkūrusi uogininkystės šeimos ūkį „Geltoni botai“ moteris tvirtino, kad studijos jai labai patiko, suteikė daug praktinių žinių.

Rokas Burnys – iš ūkininkų dinastijos, kaip ir R. Rasimaitė-Imhof. Ūkininkavo tėvai, seneliai. Rinkdamasis veiklą, skirtingai nei kolegės, jaunas vyras neklaidžiojo. Kolegijoje įgijęs platesnį požiūrį ir sustiprinęs gebėjimą spręsti įvairias problemas, dabar jis vadovauja ekologiniam Burnių ūkiui (Radviliškio r.).

Pabrėžia praktikos ūkyje svarbą

Diskusijoje apie kolegines studijas nuskambėjo daug gerų žodžių. Žemės ūkio organizacijų ir agroverslo senbuvų ryšiai su specialistų rengimo kalve – ne vienadieniai. Pasak R. Čirienės, asociacija „Biodinamika LT“ su kolegija bendradarbiauja nuo 2012 metų, dalyvavo ne viename bendrame seminare. LEUA vadovas S. Daniulis prasarė, kad kolegijoje studijuoja jo dukterys.

Šeimos ūkio „Geltoni botai“ įkūrėja, Vilniaus kolegijos Agrotechnologijų fakulteto studentė Rasa Rasimaitė-Imhof.

Jo nuomone, norint tapti ūkininku, reikia baigti kolegiją – šis laiptelis suteikia labai vertingų praktinių žinių, kompetencijų. „Agrokoncerno“ atstovės teigimu, jų bendradarbiavimas su kolegija tęsiasi nuo 2015 metų. Studentai matomi nuo pat pirmojo kurso, kviečiami į praktikas. „Svarbu, kad jie pamatytų, kur toliau eiti. Keliai labai įvairūs – kai kurie net neįsivaizduoja, kokie“, – pastebėjimu dalijosi R. Šakauskienė. Pasak jos, įmonių grupė 2006 m. pradėjo bendradarbiauti su viena aukštojo mokslo įstaiga, o dabar – su 6, kalbėti apie žemės ūkio veiklų perspektyvą vyksta ir į gimnazijas. O darbas jauniems žmonėms neretai pasiūlomas dar iki diplomo įteikimo.

Gerųjų agroverslo ir mokslo bendradarbiavimo pavyzdžių yra, tačiau, matyt, nepakankamai ar nepakankamos kokybės. Kolegijos Kraštotvarkos ir agroverslo technologijų katedros vedėja dr. Gražina Palaitytė atkreipė dėmesį, kad studijų programos atnaujintos, modernizuotos, tad svarbu, kad ir per praktiką realiam ūkyje būtų užtikrinama kokybiška darbo aplinka. Deja, tokią aplinką rasti sudėtinga, o nekoks pirmasis išpūdis jauną žmogų gali atgrasyti. „Stebimos tendencijos, kad po praktikos dalis nebenori rinktis savo veiklų, susijusių su žemės ūkiu“, – konstatavo dr. G. Palaitytė.

Ką siūlo agroverslo senbuviai

Kaip būtų galima didinti agrotechnologijų studijų kokybę, kokia yra verslo vizija, pasiūlymai? Remdamasis savo patirtimi jų turi kiekvienas.

S. Daniulio manymu, būtų pravartu kolegijų studentams sudaryti galimybę susipažinti su modernia europietiška žemės technika. Tokios klasės, kurias galima įsteigti su verslo partneriais, sudarytų sąlygas pristatyti

žemės dirbimo agregatus, žemės ūkio veiklų skaitmenizacijos ir robotizacijos galimybes. Ūkininkas samprotavo, kad verslui aktualu skleisti žinias apie naujausias technologijas, o mokslo įstaigoms – paskata turėti bendradarbiavimo bazes.

Idėjų nestokojantis LEUA vadovas svarstė, kad taip pat būtų naudinga kviesti praktikus, kurie yra praėję keletą sėjomainos ciklų ir gali pasidalyti ne tik gerąja patirtimi, bet ir papasakoti apie klaidas.

Papildydama kolegijos mintis, asociacijos „Biodinamika LT“ prezidentė R. Čirienė linkėjo ir dėstytojams nuolat laikyti ranką ant gyvenimo pulso – vykti į ūkius, tobulėti nuolat dalyvaujant konferencijose užsienyje. Kitas jos pastebėjimas ir lūkestis – tiems, kurie renka ekologinę žemdirbystę, reikia dešimt kartų daugiau žinių nei ūkininkaujantiems tradiciškai; vien tik kursų nepakanka, reikėtų atskiros studijų programos ekologams.

Jaunųjų ūkininkų patirtys

Jaunosios kartos ūkininkai pasidalijo pastebėjimais apie savo patirtis. Kiekvienas ūkis labai individualus, tačiau yra ir bendrų bruožų. Visi pašnekovai pabrėžė bendruomeniškumo svarbą. Mezgasi nauji kontaktai, ūkininkas randa paramą, lengviau spręsti kasdienius klausimus.

Ekologinio Burnių ūkio vadovas R. Burnys visiems rekomendavo stoti į įvairias asociacijas, sąjungas. Tai leidžia rasti naudingų žmonių ir draugų, su kuriais bet kada galima pasitarti dėl paprastų ūkiškų dalykų – kokią sėklos sėjos normą taiko kiti ar pan. Tokie dalykai leidžia tobulėti.

Ar šiandieninė tikrovė atitinka viziją, susidarytą studijuojant kolegijoje? Nevisai, nes smulkiame ūkyje reikia būti visų galų meistrui, visų sričių specialistu, o sunkiausia dalis – įvairių do-

kumentų tvarkymas. „Tikėjaisi įvairių žemės darbų, bet daugiau sia radau biurokratinių dalykų“, – pastebėjo R. Burnys, supratęs, kaip svarbu gilintis į visus niuansus, nes neperskaitęs kokio nors sakinio gali labai nudegti.

Šeimos ūkio „Geltoni botai“ įkūrėja I. Grecka taip pat akcentavo praktinius dalykus. Ji norėtų drąsinti ir kitus atvirai domėtis, nebijoti klausinėti. Ateina metas, kada patarimo kiti kreipiasi jau į tave. Ūkininkei gera pačiai sau pripažinti, kad jau yra pasiekusi šią pakopą. Studijuojant kolegijoje, aplink Vilnių beveik nebuvo uogininkystės ūkių, vietos praktikai atlikti teko ieškoti toliau. Asmeninė patirtis kužda, kad dabar jau jų šeimos ūkis galėtų priimti studentus, suteikti galimybę jiems semtis praktinių įgūdžių.

Su užsidegimu apie savo patirtį pasakojo R. Rasimaitė-Imhof, kuri prisipažino, kad dabar jaučiasi tarsi savo srities ambasadorė – socialiniuose tinkluose turi daug sekėjų. Smagu matyti, kad jaunimas domisi jos įrašais apie žemės ūkį, traktorius, kitus ūkiškus dalykus.

Patirtis vėlgi savita, nulemta veiklos pobūdžio – rūpintis kooperatyvu „Bendras ūkis“. Jame penki ūkiai, kuriuos vienija panaši veiklos kryptis, vizija, iš dalies – ir giminystės ryšiai. Kooperatyvas įkurtas siekiant palengvinti produkcijos pardavimą. Jaunoji jo vadovė pabrėžė, kaip svarbu gauti naujausią informaciją apie ūkinės veiklos reglamentavimo pokyčius, planuojamus augalų apsaugos produktų sąrašo pakeitimus. Iškilus praktinių klausimų ar abejonių, labai praverčia besiplečiantis kontaktų ratas, dalyvavimas Lauko dienose.

Kai visiems pakeliui, lengviau siekti tikslų. Pasak R. Rasimaitės-Imhof, kooperatyvo ūkiai – chemizuoti, tačiau yra atviri naujoms technologijoms (jau daugelį metų taiko nearimnę technologiją) ir lauko augalų naujovėms. Bando auginti facelijas, judras, eraičinus, atlieka lauko bandymus – antai šiemet atliks fitosanitarinio poveikio pupoms bandymą: žiūrės, ar bus paveiktas kenkėjų plitimas. Ši ir daug kitų idėjų kooperatyvo ūkiuose įgyvendinamos siekiant atrasti rūpimus atsakymus ir jais pasidalyti su kitais.

Kritiškas jaunosios ūkininkės požiūris ir veikla maloniai nustebino konferencijoje dalyvavusių kitų aukštųjų mokyklų atstovus. Vytauto Didžiojo universiteto Žemės ūkio akademijos doc. dr. Aida Adamavičienė, nuotolinėje konferencijoje skaičiusi pranešimą apie aplinką tausojančio žemės dirbimo poveikį lauko pupų pasėlio kokybei ir produktyvumui, naudodamasi proga R. Rasimaitė-Imhof rekomendavo rinktis jos aukštojoje mokykloje magistrantūros studijas.

VIKO nuotraukos